HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

א]מחשבין [א]על האבוד ועל השרוף והא אבוד ושרוף לא איתנון בעולם ואפ"ה קתני מחשבין ומי אמר רב אסי הכי הא בעא מיניה רב אסי מר' יוחנן חישב לנשפכין למחר מהו א"ל רבי זירא כבר א)שנית לנו [ב]אלל אלמא האי אלל כיון דלית ביה ממשא לא ב] קיבל טומאה הני [ג]נשפכין נמי כיון דלאיבוד אזלי (א) ג] בהו מחשבה לא מהניא אלא דקתני על האבוד ועל השרוף קשיא אמר רבא אימא על העומד לאיבוד ועל העומד לישרף אמר רב פפא לא א"ר עקיבא זריקה מועלת ליוצא אלא שיצא בשר אבל (ב) דם [ד]אין זריקה מועלת ליוצא תניא נמי הכי שחט בשתיקה ויצא דם אע"פ שחזר וזרקו לא עשה ולא כלום בקדשי קדשים מועלין בו בקדשים קלים אין מועלין בו: א"ר עקיבא ד] הא זה למה דומה (ג) אמר ר' אלעזר כי א"ר עקיבא בבת אחת ה] אבל בזה אחר זה לא אמר רבי עקיבא תניא ו] ב)אמר רבי שמעון כשהלכתי לכפר פאני מצאני זקן אחד ואמר לי אומר היה ר' עקיבא [ג]זריקה מועלת ליוצא אמרתי לו הן ז] וכשבאתי והרציתי ח] דברים לפני חבירי שבגליל אמרו לי הלא פסול הוא היאך מרצה על הפסול ט]וכשיצאתי והרציתי דברים לפני ר"ע אמר לי בני אי אתה אומר כן והרי המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואח"כ נמצאת הראשונה י] והרי שתיהן עומדות מועלין בשתיהן יא]שחטן והרי דמן מונח בכוסות מועלין בשתיהן

נזרק

מחשבין על האבוד ועל השרוף. שאם נשרפו האימורים וחישב בזריקה ע"מ להקטירן חוץ לזמנן הוי פגול שהאוכל מן הבשר או שאם נמלאו האוכלן חייב כרת: **והא אבוד ושרוף דלא איתנהו בעולם ואפילו הכי קתני מחשבין.** דמהניא בהו מחשבה בזריקה לשוייה הבשר פגול הכא נמי אע"ג דיצא כולו דכמאן דליתיה דמי תיהני ליה זריקה לאפוקיה מידי מעילה: **ומי אמר רב אסי הכי.** דכי יצא כולו מהניא ליה זריקה: **והא בעא מיניה רב אסי מר' יוחנן חישב לנשפכין למחר מהו.** נשפכין שירי ד) הדם שהיה שופך ליסוד המזבח ה) וקא מיבעיא ליה חישב בשעת שפיכת השיריים ע"מ לאכול כזית חוץ לזמנו דהיינו למחר מהו מי חשיבא הא מחשבה דנשפכין לפגל כמו מחשבה דזריקה עצמה או לא. ע"א אמר המורה חישב לנשפכין למחר שבשעת זריקה חישב לשפוך השיריים למחר ליסוד חשיבא הא מחשבה דנשפכין כאילו חישב בזריקה עצמה שחישב לזרוק מקצתו למחר חוץ לזמנו דמפגל ליה או לא: **ואמר ליה ר' זירא כבר שנית לנו אלל.** דתנן בהעור והרוטב ו) הקיפה והאלל מצטרפין לטומאת אוכלין אבל לא לטומאת נבלות דכיון דלית ביה ממשא לא מטמא טומאת נבלות: **הני נשפכין נמי דלאיבוד אזלי.** ליסוד ולא ע"ג המזבח לא מהניא בהו מחשבה לפגולי. הא נמי שיצא כולו לאיבוד קאי לשרפה וכמאן דליתיה כלל דמי ובדין הוא דלא מהניא ליה זריקה לאפוקי ממעילה: **אלא הא דקתני מחשבין על האבוד ועל השרוף.** יב] כלומר והא משמע מהא ברייתא דמהניא מחשבה דזריקה לאבוד ושרוף לפגולי אף על גב דליתנהו בעולם ה"נ דין הוא דתהני זריקה לשיצא כולו אע"ג דדמי כמאן דליתיה בעולם: **אמר רבא אימא** (ד) **מחשבה על העומד ליאבד ועל העומד לישרף.** דכיון דבשעת זריקה כשחישב אכתי הוו קמן אע"ג דשוב נאבדו או נשרפו מהניא בהו מחשבה אבל הכא יג] הבשר ז) יצא כולו לפני זריקה כמאן דליתא דמי בשעת זריקה אין זריקה מועלת לבשר להוציאו מידי מעילה והא דקאמר עומד ליאבד ולישרף לא אמר שדינן הוא ליאבד ולישרף אלא שנאבדו השתא או נשרפו אע"ג דהוו קמן בשעת זריקה הוכיח סופן על תחלתן שהיו עומדין ליאבד ולישרף: **אבל יצא דם.** אע"פ שחזר והכניסו וזרקו אין זריקה מועלת ליוצא אין זריקה של אותו דם שיצא מועלת להוציא הבשר מידי מעילה: **שחט בשתיקה.** בכשרות שלא חישב בה שום פסול ושוב יצא הדם חוץ לעזרה אע"פ שחזר וכו' מועלין בו דהאי זריקה אינה מתרת הבשר לכהנים ואם הן קדשים קלין אין מועלין באימורין משום זריקה זו דהאי זריקה לאו כלום היא: **א"ר אלעזר לא אמר ר"ע.** כשם שדמה פוטר את בשרה כך פוטר את בשר חברתה: **אלא ששחט שניהן בבת אחת.** כגון ששחטום שני כהנים כאחת דכחד גופא דמי דלא קדמה שחיטה של אחת לשל חברתה: **אבל בזה אחר זה לא אמר ר"ע.** משום דבשעה ששחט הראשונה מיד נעשית השניה מותר חטאת והתם אין זריקת דם של אחת פוטרת בשר של חברתה: **א"ל.** בלשון שאלה: **אומר היה ר"ע וכו'.** דהכי משמע במתני': **והלא פסול הוא.** שילא: **אי אתה אומר כן.** שתהא זריקה מועלת ליוצא אף על פי שהוא פסול: **והרי המפריש וכו' והרי דמן מונח בכוסות.** כל זמן שלא נזרק מועלין בשתיהן דבשר קדשי קדשים לפני זריקה ח) מועלין בו:

נזרק

חישב לנשפכין למחר מהו. אין לפרש שחישב בשעה ששופך שיריים ליסוד ע"מ לאכול מן הזבח למחר דהא פשיטא דלא פיגל כדתניא פ"ק דזבחים (דף יג.) דקתני יצאו שפיכת שיריים והקטרת אימורים שאין מעכבין יד] וגם לא קבעי במחשב בזריקה ע"מ לשפוך שיריים למחר דהא נמי פשיטא ליה דפיגל כדקאמר נמי התם וטעמא משום דבעינן שיחשב בארבע עבודות בדבר שהוא אכילת אדם או אכילת מזבח ושפיכת שיריים אכילת מזבח היא אך לא טו] ד' עבודות היא אלא נראה לר"י דקבעי במחשב בשעת ע) זריקה על מנת לזרוק הדם שנשפך מן הכלי למחר דתנן זבחים (דף כה. ודף לב.) נשפך י) (מן) טז] הרצפה ואספו פסול מן הכלי ואספו כשר מי אמרינן הא חזי דאם ירצה יאספנו ויזרקנו או דלמא הואיל ואין מצוה לאוספו הוה ליה הולך לאיבוד כ): **אמר** ליה רבי זירא לרב אסי רבי כבר שנית לנו אלל. בזבחים פרק כל הפסולין (דף לה.) השוחט את הזבח ע"מ לאכול מן האלל ל) אין חייבין עליו משום פגול מ) והאלל הוא גיד הצואר כדמפרש בהעור והרוטב (חולין דף קכא.) אלמא האי אלל כיון דלית ביה ממשא לא מהני ביה מחשבה פירוש שאינו חשוב יז] ודבר ההולך לאיבוד הוא לא מיפגל ואע"ג דאם רצה לאוכלו יח] אוכלו (הנך) נ) [הני נשפכין] נמי וכו' וברוב ספרים גרסינן האי אלל כיון דלית ביה ממשא לא מקבל טומאה ואם כן יט] מייתי מההיא דהעור והרוטב ושיבוש דטפי אית ליה לאיתויי מההיא דפיגול גופיה כ] מלאיתויי ס) מפני הטומאה: **אלא** דקתני על האבוד ועל השרוף קשיא. פי' וא"כ קשיא מרב אסי דלעיל קאמר כא] מחשבין והכא פשיטא דאין מחשבין בנשפכים דכאבוד דמי אמר רבא אימא על העומד לאיבוד כו' כלומר הא דקאמר מחשבין על האיבוד לאו באבוד כבר קאמר אלא בעומד לאיבוד כגון שמחשב בשעת קבלה על דבר העומד לישרף וליאבד קודם זריקה ובשעת מחשבה עדיין לא אבד כגון שזורק ע) [חתיכת בשר וחתיכת אימורים] בפי כלב ובפי כבשן ועדיין לא הגיע פ) [בפי כלב או בפי כבשן] בשעת מחשבה ומכל מקום מדמי ליה לעיל ליצא כולו לגירסא דגרסי אמר ליה רב אסי לר"י כיון דאבד ונשרף קודם זריקה: **לא אמר ר"ע אלא ששחט כו'.** כלומר לא אמר ר' עקיבא בההיא חטאת שאבד כו' דזריקה של אחת מהן פוטרת בשר חברתה מן המעילה אלא ששחט שתיהן צ) בבת אחת יש להסתפק אי ר"ל בסכין ארוכה כב] במשמע או אפילו בזה אחר זה וקרי לה בבת אחת כג] דכשר ליזרק בבת אחת כגון שחט זה אחר זה וקיבל זה אחר זה קודם שיזרוק כלל דרצה מזה זורק רצה מזה זורק אבל בזה אחר זה כגון שקבל דמה של זו וזרקו עד שלא קיבל את האחרת לא אמר ר"ע ומודה בכי ה"ג כד] דאינו פוטר הדם הנזרק בשר האחרת מן המעילה: **אבל** דם. פירוש שיצא דם וזרק אותו דם עצמו שילא מודה ר"ע דאין זריקה מועלת ליוצא כה]: **לכפר** פאני. שם מקום ואמר לי אומר היה ר"ע זריקה מועלת ליוצא תמיה היה הזקן על דברי ר"ע אמר לו הן וכשבאתי והרצתי דברים כלומר שהגדתי לו תמיהת הזקן אמר לי ואתה אי אתה אומר כן בתמיה כלומר כשאתה מרצה לפני דברי הזקן כמדומה שאתה מגמגם על דברי ויש ספרים גורסים אחר שאמר לו הן אמר לו והלא פסול הוא כו] או שהשיב לו כך הזקן והיינו הא דקאמר דכשהרציתי דברים לפני ר"ע שהקשה לו הזקן כך א"ל ר"ע ואתה אי אתה אומר כן כלומר מדוע שתקתה לו וכי אינך אומר כמותי: ק) **תשובה** גנובה. פי' עלומה ומכוסה כי יש להשיב עליה ולא בא לסתור התשובה שהשיב ר"ע לר"ש דודאי יפה השיבו אלא הלשון אינו מיושב יפה דנקט ר) בבת אחת דכיון דפסל הוא השני ואפילו הכי קאמר ר"ע דזריקת הכשר פוטרתו מידי מעילה א"כ סבירא ליה לר"ע דחשבינן ליה כזבח אחד כז] וכיון דחשבינן כזבח אחד ש) מה לי כח] בזה אחר זה אמר ליה ר' יוחנן לריש לקיש ת) ואתה אי אתה אומר כן בתמיה כלומר והא ודאי דבבת אחת בעינן דכחד כט] לא חשיב להו דהא אילו הפריש שני אשמות לאחריות ושחט שתיהן וקדם והעלה אימורים של אחד מהם קודם זריקה אי אתה מודה שירדו הכי גרסינן ה"פ קדם והעלה אימורים של אחד מהם קודם זריקת חבירו ואחר כך זרק חבירו שלא העלה אימורים אי אתה מודה שירדו האימורים של אותו שהעלה ל] בלא זריקת דמו ואי ס"ד חד גופא הוא אם כן הוה לאחשובי הני אימורין כאילו היו מאותן שזרק דמן ולא הוה ליה למימר ירדו דהאמר עולא אימורי קדשים קלים כו' והא דנקט קדשים קלים לרבותא נקט וכ"ש קדשי קדשים דקדשי טפי וקליט להו מזבח וכן לעיל דנקט אשמות כ"ש חטאות:

מסורת הש"ס

א) חולין קיז: קכא., ב) [תוספתא פ"א ה"ב ע"ש], ג) מנחות יב., ד) בס"א: היינו שירי, ה) עי' בבה"ז שהניח דברי רש"י בצ"ע שהוא נגד ש"ס דפ"ק דזבחים וע' בתוספות, ו) [חולין קיז:], ז) שהבשר צ"ק, ח) מועלין בו הס"ד ואח"כ ד"ה דין הוא שיפטור את בשרה ואע"פ שיש פסול יוצא דהא נזרק דמה של אחד מהן נפסלה השניה כו' ושייך לע"ב. צ"ק, ט) צ"ל הולכה צ"ק, י) [צ"ל על הרצפה], כ) [וע"ע תוס' זבחים יג: ד"ה על מנת], ל) חוץ לזמנו כו' צ"ק, מ) ועי' בפ' העור והרוטב שם דחו פי' זה [ועי' צ"ק], נ) צ"ק, ס) מהני דטומאה צ"ק, ע) צ"ק, פ) צ"ק, צ) בב"א אין ר"ל בסכין ארוכה במשמע אלא אפילו בזא"ז כו' צ"ק, ק) שייך לע"ב, ר) בב"א דוקא דפסל כו'. צ"ק, ש) מה לי בבת אחת מה לי בזא"ז כו'. צ"ק, ת) ואתה אומר כן בתמיה. צ"ק,

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' כיון דלאיבוד אזלי לא מהניא בהו מחשבה אלא דקתני: (ב) שם אבל יצא דם אין: (ג) שם הא זה למה דומה לזה דומה אמר ר' אלעזר לא אמר ר' עקיבא אלא בבת אחת: (ד) רש"י ד"ה אמר רבא אימא מחשבין על:

◆

שיטה מקובצת

א] מחשבין על האבוד ועל השרוף. שאם נאבדו אימורין וחשב בזריקה על מנת להקטירן בחוץ הוי פיגול א"נ נאבד הבשר וחשב בזריקה לאכול ממנו חוץ לזמנו הוי פיגול והא אבוד ושרוף דלא איתנא בעולם וקא קבעא זריקה בפיגול ה"נ אע"ג דיצא כולו תהני ליה זריקה לאפוקי מידי מעילה וי"מ דרב אסי לא קאי אר' יוחנן והא דמסיק והא אבוד ושרוף ליתנהו בעולם משום דבעי לאקשויי מנשפכין לאבוד ושרוף עכ"ל הרא"ש ז"ל: ב] לא מקבל טומאה אות י' נמחק: ג] אזלי מחשבה לא מהניא בהו אלא הא דקתני מחשבין על: ד] עקיבא והרי המפריש כו' תי' הא זה למה דומה נמחק: ה] אחת דרצה מזה זורק ורצה מזה זורק אבל: ו] תניא תוס' זבחים (דף ק' (א) [י] ב' ע"א): ז] הן ס"א אמר לי והלא כו': ח] והרצתי את דבריו לפני: ט] וכשבאתי והרצתי את הדברים לפני תיבת וכשיצאתי נמחק: י] הראשונה נ"א ושחט את שתיהן בבת אחת אי אתה מודה שכשם שדמה פוטר את בשרה מן המעילה כך יפטור כו': יא] ושחט שתיהן והרי אות ז' נמחק: יב] השרוף בתמיה כלומר: יג] הכא שיצא הבשר כולו: יד] מעכבין את הכפרה וגם: טו] לא מארבע עבודות: טז] מן הכלי על הרצפה:

יז] חשוב לאכול ודבר ההולך לאיבוד הוא ולא מיפגל: יח] לאוכלו כבשר אוכלו הנך נשפכין נמי: יט] כן צריך לומר דמייתי מההיא דהעור והרוטב ושיבוש הוא דטפי: כ] מלאתויי מההוא דטומאה תיבת מפני נמחק: כא] קאמר דמחשבין והכא פשיט אות א' נמחק: כב] ארוכה כמשמעה דהא אמרינן בפ"ב דחולין תזבחוהו שלא ישחט שני זבחים כאחד כו' אלא קרי לה אות ב' ו' נמחק ותיבות או אפילו בזה אחר זה ל"ש: כג] אחת כשראויים ליזרק תיבת דכשר נמחק: כד] ה"ג דאין הדם מן הנזרק פוטר בשר: כה] ליוצא כיון דאירע פיסול דיוצא בדם דבפסול דדם ליכא שום הרצאה כי אם לגבי פיגול דעבדינן ליה כהרצאת כשר בזריקת פיגול: כו] הוא פי' שהשיב תיבת או נמחק: כז] אחד וכגוף אחד וכיון: כח] לי בבת אחת מה לי בזה: כט] דכחד גופא לא חשיב להו אע"ג דהפריש השתים לאחריות דהא: ל] שהעלה בלאו זריקת דמו והא דנקט שאם עלו ירדו לאו דוקא דהא מיירי בהעלה כבר ואי ס"ד:

עין משפט נר מצוה

כט א מיי' פי"ד מהל' פסה"מ הלכה ח:

ל ב מיי' שם הלכה ז ופ"א מהל' שאר אבות הטומאה הלכה ח:

לא ג מיי' פי"ג מהל' פסה"מ הלכה ז:

לב ד מיי' פ"ג מהל' מעילה הלכה א ע"ש בכ"מ ובנה"ז:

◆

מוסף רש"י

זריקה מועלת ליוצא. חוץ לקלעים לענין לדבר שיש לו היתר לכהנים ולמיפק מידי אשם מעילות, דר"ע אומר אין מועלין בו דזריקתו הוציאתו מידי מעילה אע"פ שאינה מתירתו באכילה אעפ"כ מועלת לו להוציאו מידי מעילה (מנחות יב.) **דפסול מחמת דבר אחר הוא** (שם מז.).

◆

רבינו גרשום

מחשבין על האבוד ועל השרוף. שאם נאבדו אימורין וחישב בזריקה על מנת להקטירו חוץ לזמנו הוי פיגול: והא אבוד ושרוף דלא איתנין בעולם. וקא קבעא זריקה פיגול לבשר הכא נמי אע"פ דיצא כולו תיהני ליה זריקה לאפוקי מידי מעילה. ומי אמר רב אסי הכי דכי יצא כולו מהניא ליה זריקה והא בעא חישב לנשפכין למחר: נשפכין שירי הדם היה שופך על יסוד. וקמבעיא ליה חישב בשעת שפיכת השירים על מנת לאכול ממנו כזית חוץ לזמנו מהו מי חשיבא מחשבה דשפיכה לפגולי כמו מחשבה דזריקה: וא"ל ר' זירא כבר שנית לנו אלל. כדתנן העור והרוטב והקיפא והאלל מצטרף לטומאת אוכלים אבל לא לטומאת נבילות דכיון דלית ליה משמשא לא מקבל טומאה: נשפכין נמי כיון דלאיבוד אזלי. ליסוד לאמה ולא על גופו של מזבח לא מהניא בהו מחשבה לפגולי האי נמי כשיצא כולו לאיבוד קאי לשרפה בדין הוא דלא תיהני ליה זריקה לאפוקי ממעילה: אלא. בתמיהא: דקתני מחשבין על האבוד ועל השרוף. מיהת קשיא דמשמע דמהניא מחשבה בזריקה לפגולי אע"ג דלא איתנין בעולם: אמר רבה אימא מחשבה על עומד ליאבד ועל עומד לישרף. דבשעת זריקה כשחישב אכתי הוו בעולם אע"ג דשוב נאבדו ונשרפו מהניא מחשבה: אבל. האי שיצא כולו לפני זריקה לא מהניא ליה זריקה לאפוקיה ממעילה: שחט בשתיקה בכשרות ויצא הדם חוץ. אע"ג שחזר וזרקו לא עשה כלום בבשר קדשי קדשים מועלין בו דהא זריקה אינה מתרת הבשר לכהנים. ואם הן קדשים קלים משום הא זריקה אין מועלין באימורין דהא זריקה ולא כלום הויא:

אמר ר' עקיבא. מייתי ראייה למאי דקאמר דזריקה מועלת ליוצא: והרי שתיהן עומדות. שחוטין ונתקבל דמן בב' כוסות וזרק דמה של אחת מהן לא כשם שדמה של אותה שזרק פוטר את בשרה ממעילה כך הוא פוטר את בשר חברתה שלא נזרק דמה מן המעילה הואיל והוה יכול לזרוק דמה של איזו שירצה ואם פטר דמה את בשר חברתה מן המעילה אע"ג דפסולה היא דמותר חטאת היא. אינו דין שיפטור את בשרה של עצמה אע"פ שנפסל ביוצא: לא אמר ר' עקיבא. כשם שדמה פוטר את בשרה כך פוטר את של חברתה אלא ששחט שניהם בבת אחת דכחד גופא דמו אמר לי כך שאלני אומר היה רבי עקיבא זריקה מועלת ליוצא דהכי משמע במתניתין: (אמרתי) [אמרו] לי (הן). והלא פסול [היה] שיצא: אמר לי בני ואי אתה אומר כן. שיהא זריקה מועלת ליוצא ואף על פי שהוא פסול והרי המפריש חטאתו כו':